

TORSDAG 14 AUGUSTI, NR 33/2013

Ön där Finland börjar

Sidan 8

En livslång kärlekssaga

Sidan 2

Kvinnor i Europa: Att tro är att agera

Sidan 5

Det här handlar om ett folkmord

Terrororganisationen IS rensar ut alla irakier som inte omfattar deras extrema tolkning av islam.

Kristna dödas och flyr från områden där kyrkor har stått sedan fornkristen tid.

Sidan 4

YAZIDISKA IRAKIER samlades i söndags för att få bistånd vid gränsen mellan Syrien och Irak. Närmare 200 000 irakiska kristna och yazidier har flytt undan de senaste veckornas förföljelser.

I sorgen bor liv

Sidan 6

5 000 slöt upp till sommarmöte i Källby

Sidan 5

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Sanningssplitter bland granater

KP RAPPORTEringen om kriget i Gaza ställer oss på prov – både läsare och journalister. Det borde vara tydligt, om man inte väljer tekniken att blunda för det faktum att det finns så många sanningar sida vid sida att ingenting längre är helt rent, helt enkelt, helt begripligt.

Svårigheten i att förena dessa samtidigt syns tydligt i incidenten med Helsingin Sanomats Aishi Zidan. På plats vid Gazas centralsjukhus Shida rapporterade hon om hur en raket avfyrats från sjukhusparkeringen. Uppgiften väckte internationell uppmärksamhet. Sjukhus ska vara neutralt mark i krig – och argumentationen om Israels bombning av civila mål trasades i kanten, med fog. Det var pro-Israelsidan inte sen att utnyttja, vilket fick Zidan att officiellt ta avstånd från hur hon utnyttjats i propagandaslyfte. Hon var där för att intervjua civila offer, barn som lider och dör oförskyllt. Men som proffs hade också rapporterat det hon nyss hört.

I berättelsen om Israel och Palestina finns det alltid ett ”men” att haka på de flesta utsagor. Det är svårt att hantera, och därför är det enklare att leva med förenklingarnas svartvita schema. En bov. Ett offer. En orsak. En följd. Med den inställningen förs tyvärr många argumentationer där hätskheten och generaliseringarna ligger på lur.

VERKLIGHETEN för de tolv miljoner människor som vaknar till vardagen på den areal som Israel, Västbanken och Gaza sammantaget utgör, ett område mindre än ytan för Södra Finlands län, är oändligt mycket mer komplicerad. Orsakerna till det som drabbar dem är många – och de skiftar och samvarierar dessutom med annat som händer i regionen. Så till exempel, att general Sisis övertagande av makten i Egypten fick som följd att tunnarna till Gaza stängdes. Länken mellan Sisis motståndare, Muslimiska Brödraskapet, och Hamas ströps – och med den de inkomster som administrationen i Gaza så desperat behövde för att upprätthålla en någorlunda draglig vardag för att kompensera Israels totala, och ja: omänskliga, kontroll av varor, vatten och el.

SÖKER man bovar och hjältar är det också vanskligt. Bovarna är många. De kan dessutom i samma skepnad sprida död och få fredspris. Att sluta fredsfördrag i regionen, med vilka blandade motiv det än skett, kan vara en dödsdom. Egyptens president Anwar Sadat fick betala med döden för det fredsfördrag med Israel som år 1978 gjorde slut på trettio år av krig. Yizak Rabin sköts år 1995 ihjäl av en judisk högerextremist för fredssamtalen med PLO:s Yasser Arafat. På något plan lyckades bägge kanske förbättra vardagen, men bara tills kalejdoskopet vreds om nästa gång.

NÄR pusselbitarna Israel - Palestina läggs ut en efter en kvarstår att det enda som alla har gemensamt är att de alla är offer.

I olika former, i olika omfattning men offer likaväl. Det gör allt så mycket svårare att förstå.

Men vi är skyldiga parterna att ens försöka.

”Det är enklare att leva med förenklingarnas svartvita schema.”

PROFILER: BERNT MÅRTENSSON

”Min kristna tro innefattar inte återförening i himlen. Glädjen med Else var här och nu.”

Skärgården är mitt rike

Han har mist sin fru och två av sina barn. Ändå är Bernt Mårtensson en lycklig och tacksam människa. Hemligheten ligger i att uppskatta allt det fina livet för med sig, även när det inte längre är fysiskt närvarande.

TEXT OCH FOTO: MICHAELA ROSENBACK

Hans liv har skänkt honom mångamänniskomöten och fört honom till platser världen över. Men det finns en plats dit **Bernt Mårtensson** alltid återvänder. Houtskär.

– Skärgården är mitt rike, min värld. Hit har jag alltid kommit tillbaka och här trivs jag fortfarande.

Huset han bor i ligger vackert beläget vid gästhamnen i Näsby på Houtskär. Som bäst är ön full av sommarvärdar och båtfolk som har vägarna förbi en kortare eller längre tid. Alla har de kommit hit för att njuta av det som också Bernt Mårtensson uppskattar högt: Naturen och all dess vidunderliga skönhet när sommaren visar upp sig i all sin prakt.

– Stenarna och bergen. Martallarna och de små åkertegarna. Alla har de ett språk och de berättar en historia för dem som har tid att lyssna.

Bernt Mårtensson föddes 1927 på Halsö utanför Houtskär. Som sjuåring började han i internatskola på Norrskata och sedan blev det folkskola både på Äpplö och i Saverkeit.

– De tre skolorna har varit mitt universitet, plus folkhögskolan här på Houtskär.

Sin fru **Else** träffade han tidigt och de gifte sig när Bernt Mårtensson bara var 18 år gammal.

– Det var en fantastisk kvinna. Vår kärlekshistoria började redan i unga år och när vi ville gifta oss måste vi be om lov av min mor eftersom jag inte var myndig.

Föräldrarna var jordbrukare och därför föll det sig naturligt att Bernt Mårtensson, som det äldsta barnet, tillsammans med sin egen familj tog över Abrahamsgården i Saverkeit 1949 och brukade jorden fram till 1980.

– Jag älskade att vara jordbrukare. Ibland var det torrt när det borde

komma regn och ibland kom det snö på sommaren. Det var oförutsägbart. När vi harvade gick jag ofta omkring och sjöng.

Men för Bernt Mårtensson räckte det inte att sköta om en gård. Han har dessutom hunnit engagera sig inom kommunalpolitiken, arbetat som ungdomssekreterare för Kyrkans Ungdom, resestälare i Finska Missionssällskapet och som förbundssekreterare vid Församlingsförbundet. Därtill kan han titulera sig författare till sexton egna böcker.

– Hela mitt liv har jag älskat språket men hela mitt liv har jag också kämpat med rättskrivning. Dessutom är jag vänsterhänt. När vi skrev i skolan och jag bytte till vänster hand suddades bläcket ut och jag fick bannor.

Tiden vid Församlingsförbundet ser han tillbaka på med glädje.

– Jag har rest genom hela stiftet och predikat i nästan alla kyrkor. Och med mig har jag burit ett enda budskap: Jesu Kristikärlek är den dyrbaraste som finns.

En annorlunda midsommar

Tron har alltid varit närvarande i Bernt Mårtenssons liv. Hans föräldrar hade en religiös övertygelse och som barn var han en flitig bibelläsare. Innan han fyllde tio år hade han redan läst Bibeln två gånger. Men i tonåren ändrades attityden till tro.

– Jag tyckte att ”jaja, låt dem be för mig och för dig och för gengasmotorn som inte vill gå”.

Vid midsommarafton 1945 hände något som igen ändrade hans uppfattning.

– Vi hade midsommardans vid Vesterlid ungdomslokal och då kom det en grupp ungdomar från folkhögskolan som ställde sig utanför och började sjunga. En av ungdomarna kom fram till mig och frågade om jag ville komma med honom och prata en stund.

Och där i skogen, vid en sten, böjde vi knä tillsammans. Där började mitt nya kristna liv.

Livslång kärlek

Vid Bernt Mårtenssons säng står ett fotograf på hans fru Else. Det har nu gått ett par år sedan hon gick bort och varje kväll innan han lägger sig säger han god natt. Else drabbades av demens och blev gradvis sämre. Till slut kände hon inte igen sin man. Men Bernt Mårtensson fortsatte att besöka henne varje dag på serviceboendet Fridhem.

– Jag tog varje chans jag fick att säga tack. Tack för att hon alltid funnits där. Sedan fanns det stunder när det dementa mörkret vek undan och hon såg på mig med sina underbara ögon och sa ”jag älskar dig”.

Else gick bort när livet inte längre var något liv och Bernt fick vara vid hennes sida när hon somnade in.

– Min kristna tro innefattar inte återförening i himlen. Den stora tacksamheten ligger i stället i allt det som varit. Glädjen med Else var här och nu. Den var på ängarna vid Abrahamsgården, när Else kom hem med vilda blommor och satte dem i en vas. Den glädjen gör mig lycklig.

Bernt Mårtensson känner sig varken ledsen eller ensam även om också två av hans fyra barn gått bort de senaste åren.

– Folk brukar fråga om inte sorgen blivit mig övermäktig men då svarar jag att min tro har burit mig igenom alla sorger.

På frågan om vad samhället kunde göra för att äldre människor skulle vara lite mindre ensamma funderar han en lång stund och svarar sedan:

– Den som ska ge råd i de här frågorna ska nog själv ha upplevt ensamhet. Dessutom blir ensamheten i en storstad en annan, ofta tragisk verklighet.

Här på landsbygden tar vi hand om varandra och dricker kaffe ihop. Men jag tycker att man inte jämt måste hålla äldre människor sysselsatta. I stället tror jag på friheten att få välja själv. Vissa tycker om att gå på jumpa. Själv har jag nyligen börjat använda Facebook och tycker att det är så riktigt spännande.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout: Nico Öfverström
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
AP Photo/
Khalid Mohammed

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl. 12.00 på

torsdag veckan före. För mera detaljer se mediekortet **www.kyrkpressen.fi**

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
tfn 050 329 4444,
fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

HEMMA PÅ Houtskär trivs Bernt Mårtensson allra bäst.

BERNT MÅRTENSSON

FÖDD 1927 PÅ HOUTSKÄR.

HAR VARIT AKTIV BLAND ANNAT SOM FÖRBUNDSSEKRETERARE VID FÖRSAMLINGSFÖRBUNDET.

TYCKER ATT DET ÄR VÄLDIGT ROLIGT MED DATORER OCH HAR NYLIGEN BÖRJAT ANVÄNDA FACEBOOK

”Vi är inte oroliga för att bli smittade”

EBOLA. När våra tidningar fylls av oroande ebolanyheter är perspektivet ett helt annat i Västafrika. **Anna Tikum**, FMS-missionär i Senegal, berättar att hon knappt diskuterat viruset med någon, trots att sjukdomen skördar offer i grannländerna. Sjukdomen får inte heller några stora rubriker i de senegalesiska medierna.

– De vanliga människorna här i Fatick vet knappt vad ebola är. Jag frågade vår hemhjälp och vår barnskötare vad de visste om ebola då sjukdomen för några månader sedan var en stor nyhet i västliga massmedier, då Senegal faktiskt höll gränsen stängd i några dagar, men de hade aldrig hört om ebola. Det man i stället oroar sig för är

årets skörd. Det kan bli en stor hungerkatastrof i landet om regnen inte kommer i gång – de är över en månad försenade. Så en sjukdom som inte ens finns i Senegal är inget att oroa sig för jämfört med att familjen kanske inte kommer att ha mat på bordet under året.

Inte heller Anna Tikum oroar sig för sjukdomen.

– Om några fall upptäcks här eller i Kamerun, där vi ska fira jul och nyår, blir vi kanske oroliga. Men det är ju ett faktum att vi har dödliga sjukdomar omkring oss hela tiden. Malaria dödar långt flera än vad ebolan gör, och den kan drabba oss när som helst.

Hon vet att FMS kallar hem sina missionärer ifall

det finns risk för att de kan bli smittade.

– Jag litar på min arbetsgivare och vet att om ett sådant beslut skulle fattas så är det för mig och min familjs bästa. Men fy vad det skulle kännas underligt att lämna kolleger och vänner kvar i farozonen, säger Tikum.

■ SOFIA TORVALDS

TIO TUSEN samlades på Medborgarplatsen i Stockholm i söndags till en stödaktion arrangerad av Kommittén för Mellanösterns kristna. De vill fästa uppmärksamheten på IS etniska utrensningar i Irak och Syrien. Foto: George Abdelmassih

Folkmord pågår i Irak – hinner världen vakna i tid?

FÖRFÖLJELSE. I norra Irak utspelar sig en gigantisk humanitär katastrof då hundratusentals människor har flytt sina hem hals över huvud. Samtidigt hotar den urgamla assyriska kristenheten att helt utplånas.

TEXT: SVANTE LUNDRÉN

För Iraks kristna minoritet har de senaste elva åren varit en prövningarnas tid. Över sjuttio kyrkor har bombats, präster dödats och kristna hotats vilket lett till att en majoritet av de kristna lämnat landet. För dem som stannat har denna sommar varit en mardröm.

Efter att terrororganisationen Islamiska Staten (IS) tog över storstaden Mosul i juni ställdes stadens kristna in-

för ett ultimatum: konvertera, betala en straffskatt eller dö. De flesta flydde då till den närbelägna Ninevesläkten, vilket KP skrev om för två veckor sedan.

Förra veckan förvärrades situationen ytterligare då IS ockuperade Ninevesläkten utan nämnvärt motstånd från den kurdiska milisen som fanns där. Områdets övervägande kristna befolkning, omkring 100 000 personer, flydde i panik till Kurdistan. Extremisterna tog ner alla kors från kyrkorna och brände gamla kyrkliga manuskript. Därmed förstörs det kristna assyriska kulturarvet.

"Ingen bryr sig"

En av de kristna assyrierna som flydde skrev följande till en landsman i Sverige:

– Vi ville försvara Nineve, men de var för många och för välbeväpnade. Vi är ledsna

för att vi inte kunde skydda vårt älskade hemland, men vi måste skydda våra barn, systrar och hustrur. Vi dödas och ingen bryr sig. Vi talar Jesu modersmål, vi är de första kristna, men den kristna världen har glömt oss.

En annan icke-muslimsk minoritet i Irak som råkat illa ut är yazidierna. Då IS intog deras starka fäste, staden Sinjar, flydde över 100 000 yazidier upp i bergen där många dukt under i den extrema hettan. Yazidierna betraktas felaktigt av IS som djävulsdyrkare och har be-

Vi talar Jesu modersmål, vi är de första kristna, men den kristna världen har glömt oss.

handlats brutalt. Det finns vittnesbörd om barn som halshuggits och begravts levande.

Inga kors

Både bland flyende yazidier och assyrier är situationen ytterst kritisk. Den svenska journalisten **Terese Christiansson** har mött assyriska flyktingar i den kurdiska huvudstaden Erbil och beskriver det på Twitter:

– Barn som inte kunnat begravas, bröllopsklänningar som aldrig får användas, kors som inte vågar bäras. Sorgliga möten i dag i Erbil.

Både yazidierna och de kristna assyrierna känner sig övergivna av världen. Efter förra veckans dramatiska händelser har USA bombat IS-styrkorna och amerikanska och brittiska flygplan har släppt ner mat och mediciner till yazidierna i ber-

gen. Det hela är dock alltför lite och alltför sent. FN:s säkerhetsråd har diskuterat krisen i norra Irak, men står, liksom när det gäller Syrien, handlingsförlamat.

Civilisation hotad

Armenien brukar räknas som den första stat som övergick till kristendomen, men de statslösa assyrierna var den första nation som antog den kristna tron. De talar också en variant av Jesu modersmål, arameiska. Hela denna urgamla kristna civilisation med rötter i apostlatiden är nu hotad.

De assyriska kyrkornas patriarker har liksom påven vädjat till FN och världssamfundet om hjälp. Patriark **Louis Sako** avslutar sin vädjan på följande sätt:

– Med sorg och smärta vädjar vi till allas samvete, till alla människor av god vilja,

till FN och EU att rädda dessa oskyldiga människor från döden. Vi hoppas att det inte är för sent.

Den anglikanske prästen **Andrew White**, som är kyrkoherden i Bagdad, berättar för BBC att han alltid sagt till sin församling att han inte tänker lämna dem och att han hoppas att de inte heller lämnar Irak.

– Nu kan jag inte längre säga det. För det skulle betyda att jag bad dem att ta risken att dödas.

Så flykten fortsätter. Irak töms på sin ursprungsbe-folkning. Kyrkor och kloster från de första århundradena förstörs. Mellanöstern blir alltmer monokulturell då minoriteterna fördrivs.

Situationen förändras snabbt. För kontinuerlig uppdatering följ Demand For Action på Facebook och Twitter.

BISTÅND IRAK

MKV hjälper i Irak och Gaza

Martyrkyrkans vänner (MKV) sänder 12 000 euro till Irak. Hjälpen ges i form av vatten, mat och mediciner. **Johan Candelin**, ordförande för MKV, betecknar de kristnas situation som en av de vär-

sta tragedierna i den kristna kyrkans historia i Irak. Samtidigt beviljade MKV 10 000 euro för bistånd i Gaza. Hjälpen ges åt såväl kristna som muslimer.

– Med tillstånd av myndigheterna har vår samarbetspartner redan fört in hundratusen liter vatten och mediciner till Ga-

za, säger Candelin.

MKV förhandlar som bäst om att få föra in hjälpen till Irak. Den hjälpen går via Egypten och ska nå kyrkorna i norra Irak.

– Flyktingarna söker sig till kyrkor för de vet att de får hjälp där bara det finns resurser. Kvinnor och barn prioriteras i hjälpen..

MÄRKTA MÅLTAVLOR

Nöd för folkmord

Andrew White, anglikansk kyrkoherde i Bagdad i den enda anglikanska församlingen i Irak, sänder ett nödrop via FB:

– Jag brukar posta bilder här. Men i dag fick jag ett foto så hemskt att ingen

vill se det. En kristen familj på åtta personer skjutna i ansiktet, i en pöl av blod och Bibeln intill – för att de vägrat konvertera. Det här är dagens Irak!

White kritiserar Storbritannien över bristande hjälp. IS har bland annat märkt kristnas hem med bokstaven N – "nazarene" dvs "kristen".

Kristna har i sympati använt bilden på sociala medier. Bland dem finns den anglikanska ärkebiskopen **Justin Welby**.

NYA ORDFÖRANDE Boris Mård konstaterar att Källby fridsförening hela tiden växer och att sommarmötet samlar deltagare i alla åldrar.

Sommarmötena ständigt populära

**LAESTADIANISM. När-
mare 5 000 deltagare slöt
upp till Källby fridsfören-
ings sommarmöte.**

TEXT OCH FOTO:
BERTEL WIDJESKOG

Psalmsången ekar starkt inne i Flynnängens bönehus i Källby, och snart strömmar tusentals besökare till mat- och kaffetältet för lekamlig spis och fri samvaro. Det är Källby fridsförenings årliga sommarmöte som pågår.

Föreningens nya ordförande **Boris Mård** myser förnöjt när han ser hur väl allt fungerar.

Byggandet av mötesplatsen skedde två kvällar inne i veckan, och det föll nog en tår längs kinden när jag såg hur snabbt allt löpte. Rutinerade talkokrafter tog i där det behövdes och alla visste sin uppgift, konstaterar han.

Källby fridsförening räknas till de största inom Laestadianernas Fridsföreningars förbund, LFF, och med-

lemsantalet har överskridit 1 000. Men den är samtidigt också en av de yngsta, inregistrerad först 1972 och med eget bönehus på Flynnängen från 1991.

Innan vi fick bönehuset hade vi våra sommarmöten vid Källby samlingshus. Visst var det trångt och opraktiskt, men det gick också, berättar förra ordföranden **Charles Östman**.

Och sommarmötet 2017 räknar vi med att kunna hålla i skuldfritt hus. Vi insåg genast att finansieringen bör ske med möjligast snabba tidsplan, annars riskerar vi att medlemmar tröttnar. Nu betalar de med förnöjsamhet sina utlovade delar, kanske 50-100 euro per må-

**Vi räknar med ca
2 500 liter kött-
soppa under tre
dagar.**

Boris Mård

nad och familj – plus kollekt varje söndag!

2 500 liter kött-soppa

Det krävs ett stort maskineri med frivilliga insatser för att ge 5 000 mötesdeltagare andlig och lekamlig spis. Förutom föreningens två egna predikanter deltar 6-7 predikanter från andra, även långväga, håll.

Sommarmötets program är i högsta grad traditionellt med predikningar och sång, men som nytt inslag sedan i fjol gästspelar föreningens söndagsskolbarn i söndagens program.

Deras halvtimme långa sångprogram har visat sig vara mycket uppskattat, berättar Mård.

Maten tillreds numera i Sursik skolas stora kök.

Vi räknar med ca 2 500 liter kött-soppa under tre dagar.

Jämn tillväxt

Också ungdomarna hittar till sommarmötet. Boris Mård gissar att sammanlagt över tusen unga samlades på ung-

domssamlingarna på fredag och lördag kväll.

Vi har en jämn medlemstillväxt, mycket tack vare den starkt växande grannbyn Lepplax. Men vi kan ingalunda påstå att alla ungdomar i våra familjer automatiskt blir medlemmar. En del blir borta, men ibland bara för en tid. En del ungdomar flyttar också bort från vårt verksamhetsområde. Ändå växer vi.

Catrine Sundström som sitter i fridsföreningens styrelse, konstaterar att Lepplax kyrka samlar cirka 100 söndagsskolbarn varje söndag, medan ungefär lika många samlas i Flynnängens bönehus.

Boris Mård ser som sin främsta ordförandeuppgift att trygga de yttre omständigheterna för verksamheten.

Och vi vill be Gud att kärleken får finnas kvar i församlingen. Om vår finansieringsplan går i lås kan vi också se fram emot att satsa mer på mission och andligt arbete.

ATT HJÄLPA till med det praktiska var Ylva Vikströms och Liisa Mendelins uppgift på EFECWs generalförsamling.

Kristna kvinnor uppmanar till konkret handling

EUROPA. Att ge kvinnor mod att slåss mot orättvisor i samhället var ett av målen då kristna kvinnor från 28 länder strålade samman på den grekiska ön Tinos.

TEXT: **CHRISTA
MICKELSSON**

Organisationen Ecumenical forum for European Christian Women (EFECW) höll sin generalförsamling på Tinos förra veckan. Temat för konferensen var "... född av kvinna" och tar fasta på hur kvinnor är kallade att vara en kreativ energi.

Även om utgångspunkten är så biologisk som barnafödande är definitionen av kreativ energi mycket bredare än så. Det handlar till stor del om samhällspåverkan, säger litteraturstudierande **Ylva Vikström** från Åbo.

Vikström och teologistuderande **Liisa Mendelin**, Helsingfors är stewards under generalförsamlingen. De jobbar i ett internationellt team och hjälper till under konferensen, som ordnas vart fjärde år.

Jag fick höra om konferensen och sökte jobbet utan att veta desto mera om EFECW. Eftersom jag brinner för feministiska frågor känns det både viktigt och värdefullt att få verka inom ett ekumeniskt forum för kvinnor, säger Vikström.

Organisationens syfte är att samla kvinnor från olika kyrkor för att arbeta eku-

meniskt, be tillsammans och jobba för ekologi, fred och politisk påverkan.

Liisa Mendelin har noterat att deltagarna visar att deras kristna övertygelse också innebär konkret handling.

I det nya medlemslandet Armenien har kvinnor till exempel börjat jobba med ett projekt för att motverka selektiva aborter, det vill säga abort av flickfoster.

Mendelin berättar att den jämställdhet som kvinnor i dag uppnått å ena sidan upplåderas, men att det också finns en stark medvetenhet om de problem som fortfarande existerar. Hon nämner våldtäktskultur och kapitalisering av kvinnors kroppsskam.

Ylva Vikström har i sin tur blivit medveten om att kvinnor runtom i Europa jobbar under väldigt olika villkor.

Där vi i Finland kämpar för en könsneutral äktenskapslag finns det fortfarande länder och kyrkor där kvinnans blotta rätt att tala ännu inte är självklar. Vissa talare har fört fram en väldigt traditionell och i mina ögon problematisk kvinnosyn som ett ideal: kvinnan som galant bollar familjeliv, arbete, utseende och så vidare – men lyckligtvis har andra talare – också från medelhavsländerna – utmanat den här synen och lyft upp hur många av kvinnors problem som i dag grundar sig i just det här krävande idealet. Utmaningen ligger alltså i att vi lever i väldigt olika verkligheter – men å andra sidan är det också vår styrka.

SKOGSBRAND SVERIGE

Miljoner gick upp i rök

De omfattande skogsbränderna i Sverige kan visa sig bli en dyr affär för Svenska kyrkan. Västerås stifts skogar är inte försäkrade. Det betyder att mångmiljonbelopp har gått förlorade i branden.

Det beror på en riskbedömning som egendomsnämnden har gjort. Ingen har kunnat förutse en sådan här brand, säger **Erik Ling**, stiftsjägmästare, till Kyrkans Tidning.

1 000 hektar som tillhör Svenska kyrkan beräknas ha förstörts i den omfattande skogsbranden.

TILLBEDJAN BERLIN

Gemensam bön i Berlin

I Berlin planerar man att anlägga en unik byggnad där tre religioner ska mötas under samma tak. Byggnaden ska verka som kyrka, moské och synagoga.

Det är prästen **Gregor Hohberg**, imamen **Kadir Sancı** och rabbinen **Tovia Ben-Chorin** som delar drömmen om en gemensam böneplats för kristna, muslimer och judar. Byggnaden ska också vara öppen för människor utan en tro. Byggnaden ska placeras i centrala Berlin och förhoppningen är att den kan börja byggas 2016.

MISSIONSSTIFTET PRÄST

Pohjola förlorade ämbetet

Uleåborgs stifts domkapitel beslöt förra veckan att **Juhana Pohjola** i enlighet med kyrkolagen förlorar sitt prästämbete. Beslutet trädde i kraft omedelbart.

Enligt domkapitlet har Pohjola verkat i strid med prästämbetets skyldigheter och brutit sitt prästlöfte. Pohjola har verkat som stiftsdekan i Finlands evangelisk-lutherska missionsstift.

Missionsstiftet saknar formell ställning i evangelisk-lutherska kyrkan. Att vår kyrkas präster verkar inom missionsstiftet står i motsättning med prästlöftet.

TIOTUSEN SAMLADES på Medborgarplatsen i Stockholm i söndags till en stödaktion arrangerad av Kommittén för Mellanösterns kristna. De vill fästa uppmärksamheten på Islamiska Statens etniska utrensningar i Irak och Syrien. FOTO: GEORGE ABDELMASSIH

Folkmord pågår i Irak – hinna världen vakna i tid?

FÖRFÖLJELSE. I norra Irak utspelar sig en gigantisk humanitär katastrof då hundratusentals människor har flytt sina hem hals över huvud. Samtidigt hotar den urgamla assyriska kristenheten att helt utplånas.

TEXT: SVANTE LUNDRÉN

För Iraks kristna minoritet har de senaste elva åren varit en prövningarnas tid. Över sjuttio kyrkor har bombats, präster dödas och kristna hotats vilket lett till att en majoritet av de kristna lämnat landet. För dem som stannat har denna sommar varit en mardröm.

Efter att terrororganisationen Islamiska Staten (IS) tog över storstaden Mosul i juni ställdes stadens kristna in-

för ett ultimatum: konvertera, betala en straffskatt eller dö. De flesta flydde då till den närbelägna Nineveslätten, vilket KP skrev om för två veckor sedan.

Förra veckan förvärrades situationen ytterligare då IS ockuperade Nineveslätten utan nämnvärt motstånd från den kurdiska milis som fanns där. Områdets övervägande kristna befolkning, omkring 100 000 personer, flydde i panik till Kurdistan. Extremisterna tog ner alla kors från kyrkorna och brände gamla kyrkliga manuskript. Därmed förstörs det kristna assyriska kulturarvet.

"Ingen bryr sig"

En av de kristna assyrierna som flydde skrev följande till en landsman i Sverige:

– Vi ville försvara Nineve, men de var för många och för välbeväpnade. Vi är ledsna

för att vi inte kunde skydda vårt älskade hemland, men vi måste skydda våra barn, systrar och hustrur. Vi dödas och ingen bryr sig. Vi talar Jesu modersmål, vi är de första kristna, men den kristna världen har glömt oss.

En annan icke-muslimsk minoritet i Irak som råkat illa ut är yazidierna. Då IS intog deras starka fäste, staden Sinjar, flydde över 100 000 yazidier upp i bergen där många dukt under i den extrema hettan. Yazidierna betraktas felaktigt av IS som djävulsdyrkare och har be-

Vi talar Jesu modersmål, vi är de första kristna, men den kristna världen har glömt oss.

handlats brutalt. Det finns vittnesbörd om barn som halshuggits och barn som begravts levande.

Inga kors

Både bland flyende yazidier och assyrier är situationen ytterst kritisk. Den svenska journalisten **Terese Christiansson** har mött assyriska flyktingar i den kurdiska huvudstaden Erbil och beskriver det på Twitter:

– Barn som inte kunnat begravas, bröllopsklänningar som aldrig får användas, kors som inte vågar bäras. Sorgliga möten i dag i Erbil.

Både yazidierna och de kristna assyrierna känner sig övergivna av världen. Efter förra veckans dramatiska händelser har USA bombat IS-styrkorna och amerikanska och brittiska flygplan har släppt ner mat och mediciner till yazidierna i ber-

gen. Det hela är dock alltför lite och alltför sent. FN:s säkerhetsråd har diskuterat krisen i norra Irak, men står, liksom när det gäller Syrien, handlingsförlamat.

Civilisation hotad

Armenien brukar räknas som den första stat som övergick till kristendomen, men de statslösa assyrierna var den första nation som antog den kristna tron. De talar också en variant av Jesu modersmål, arameiska. Hela denna urgamla kristna civilisation med rötter i apostlatiden är nu hotad.

De assyriska kyrkornas patriarker har liksom påven vädjat till FN och världssamfundet om hjälp. Patriark **Louis Sako** avslutar sin vädjan på följande sätt:

– Med sorg och smärta vädjar vi till allas samvete, till alla människor av god vilja,

till FN och EU att rädda dessa oskyldiga människor från döden. Vi hoppas att det inte är för sent.

Den anglikanske prästen **Andrew White**, som är kyrkoherde i Bagdad, berättar för BBC att han alltid sagt till sin församling att han inte tänker lämna dem och att han hoppas att de inte heller lämnar Irak.

– Nu kan jag inte längre säga det. För det skulle betyda att jag bad dem att ta risken att dödas.

Så flykten fortsätter. Irak töms på sin ursprungsbe-folkning. Kyrkor och kloster från de första århundradena förstörs. Mellanöstern blir alltmer monokulturell då minoriteterna fördrivs.

Situationen förändras snabbt. För kontinuerlig uppdatering följ Demand For Action på Facebook och Twitter.

BISTÅND IRAK

MKV hjälper i Irak och Gaza

Martyrkyrkans vänner (MKV) sänder 12 000 euro till Irak. Hjälpen ges i form av vatten, mat och mediciner. **Johan Candelin**, ordförande för MKV, betecknar de kristnas situation som en av de vär-

sta tragedierna i den kristna kyrkans historia i Irak. Samtidigt beviljade MKV 10 000 euro för bistånd i Gaza. Hjälpen ges åt såväl kristna som muslimer.

– Med tillstånd av myndigheterna har vår samarbetspartner redan fört in hundratusen liter vatten och mediciner till Ga-

za, säger Candelin.

MKV förhandlar som bäst om att få föra in hjälpen till Irak. Den hjälpen går via Egypten och ska nå kyrkorna i norra Irak.

– Flyktingarna söker sig till kyrkor för de vet att de får hjälp där bara det finns resurser. Kvinnor och barn prioriteras i hjälpen.

MÄRKTA MÅLTAVLOR

Nöd för folkmord

Andrew White, anglikansk kyrkoherde i Bagdad i den enda anglikanska församlingen i Irak, sänder ett nödrop via Facebook:

– Jag brukar posta bilder här. Men i dag fick jag ett foto så hemskt att ingen

vill se det. En kristen familj på åtta personer skjutna i ansiktet, i en pöl av blod och Bibeln intill – för att de vägrat konvertera. Det här är dagens Irak!

White kritiserar Storbritannien över bristande hjälp. IS har bland annat märkt kristnas hem med bokstaven N – "nazarene" dvs "kristen".

Kristna har i sympati använt bilden på sociala medier. Bland dem finns den anglikanska ärkebiskopen **Justin Welby**.

NYA ORDFÖRANDE Boris Mård konstaterar att Källby fridsförening hela tiden växer och att sommarmötet samlar deltagare i alla åldrar.

Sommarmötena ständigt populära

**LAESTADIANISM. När-
mare 5 000 deltagare slöt
upp till Källby fridsfören-
ings sommarmöte.**

TEXT OCH FOTO:
BERTEL WIDJESKOG

Psalmsången ekar starkt inne i Flynnängens bönehus i Källby, och snart strömmar tusentals besökare till mat- och kaffetältet för lekamlig spis och fri samvaro. Det är Källby fridsförenings årliga sommarmöte som pågår.

Föreningens nya ordförande **Boris Mård** myser förnöjt när han ser hur väl allt fungerar.

Byggandet av mötesplatsen skedde två kvällar inne i veckan, och det föll nog en tår längs kinden när jag såg hur snabbt allt löpte. Rutinerade talkokrafter tog i där det behövdes och alla visste sin uppgift, konstaterar han.

Källby fridsförening räknas till de största inom Laestadianernas Fridsföreningars förbund, LFF, och med-

lemsantalet har överskridit 1 000. Men den är samtidigt också en av de yngsta, inregistrerad först 1972 och med eget bönehus på Flynnängen från 1991.

Innan vi fick bönehuset hade vi våra sommarmöten vid Källby samlingshus. Visst var det trångt och opraktiskt, men det gick också, berättar förra ordföranden **Charles Östman**.

Och sommarmötet 2017 räknar vi med att kunna hålla i skuldfritt hus. Vi insåg genast att finansieringen bör ske med möjligast snabba tidsplan, annars riskerar vi att medlemmar tröttnar. Nu betalar de med förnöjsamhet sina utlovade delar, kanske 50-100 euro per må-

**Vi räknar med ca
2 500 liter kött-
soppa under tre
dagar.**

Boris Mård

nad och familj – plus kollekt varje söndag!

2 500 liter kött-soppa

Det krävs ett stort maskineri med frivilliga insatser för att ge 5 000 mötesdeltagare andlig och lekamlig spis. Förutom föreningens två egna predikanter deltar 6-7 predikanter från andra, även långväga, håll.

Sommarmötets program är i högsta grad traditionellt med predikningar och sång, men som nytt inslag sedan i fjol gästspelar föreningens söndagsskolbarn i söndagens program.

Deras halvtimme långa sångprogram har visat sig vara mycket uppskattat, berättar Mård.

Maten tillreds numera i Sursik skolas stora kök.

Vi räknar med ca 2 500 liter kött-soppa under tre dagar.

Jämn tillväxt

Också ungdomarna hittar till sommarmötet. Boris Mård gissar att sammanlagt över tusen unga samlades på ung-

domssamlingarna på fredag och lördag kväll.

Vi har en jämn medlemstillväxt, mycket tack vare den starkt växande grannbyn Lepplax. Men vi kan ingalunda påstå att alla ungdomar i våra familjer automatiskt blir medlemmar. En del blir borta, men ibland bara för en tid. En del ungdomar flyttar också bort från vårt verksamhetsområde. Ändå växer vi.

Catrine Sundström som sitter i fridsföreningens styrelse, konstaterar att Lepplax kyrka samlar cirka 100 söndagsskolbarn varje söndag, medan ungefär lika många samlas i Flynnängens bönehus.

Boris Mård ser som sin främsta ordförandeuppgift att trygga de yttre omständigheterna för verksamheten.

Och vi vill be Gud att kärleken får finnas kvar i församlingen. Om vår finansieringsplan går i lås kan vi också se fram emot att satsa mer på mission och andligt arbete.

ATT HJÄLPA till med det praktiska var Ylva Vikströms och Liisa Mendelins uppgift på EFECWs generalförsamling.

Kristna kvinnor uppmanar till konkret handling

EUROPA. Att ge kvinnor mod att slåss mot orättvisor i samhället var ett av målen då kristna kvinnor från 28 länder strålade samman på den grekiska ön Tinos.

TEXT: **CHRISTA
MICKELSSON**

Organisationen Ecumenical forum for European Christian Women (EFECW) höll sin generalförsamling på Tinos förra veckan. Temat för konferensen var "... född av kvinna" och tar fasta på hur kvinnor är kallade att vara en kreativ energi.

Även om utgångspunkten är så biologisk som barnafödande är definitionen av kreativ energi mycket bredare än så. Det handlar till stor del om samhällspåverkan, säger litteraturstudierande **Ylva Vikström** från Åbo.

Vikström och teologistuderande **Liisa Mendelin**, Helsingfors är stewards under generalförsamlingen. De jobbar i ett internationellt team och hjälper till under konferensen, som ordnas vart fjärde år.

Jag fick höra om konferensen och sökte jobbet utan att veta desto mera om EFECW. Eftersom jag brinner för feministiska frågor känns det både viktigt och värdefullt att få verka inom ett ekumeniskt forum för kvinnor, säger Vikström.

Organisationens syfte är att samla kvinnor från olika kyrkor för att arbeta eku-

meniskt, be tillsammans och jobba för ekologi, fred och politisk påverkan.

Liisa Mendelin har noterat att deltagarna visar att deras kristna övertygelse också innebär konkret handling.

I det nya medlemslandet Armenien har kvinnor till exempel börjat jobba med ett projekt för att motverka selektiva aborter, det vill säga abort av flickfoster.

Mendelin berättar att den jämställdhet som kvinnor i dag uppnått å ena sidan upplåderas, men att det också finns en stark medvetenhet om de problem som fortfarande existerar. Hon nämner våldtäktskultur och kapitalisering av kvinnors kroppsskam.

Ylva Vikström har i sin tur blivit medveten om att kvinnor runtom i Europa jobbar under väldigt olika villkor.

Där vi i Finland kämpar för en könsneutral äktenskapslag finns det fortfarande länder och kyrkor där kvinnans blotta rätt att tala ännu inte är självklar. Vissa talare har fört fram en väldigt traditionell och i mina ögon problematisk kvinnosyn som ett ideal: kvinnan som galant bollar familjeliv, arbete, utseende och så vidare – men lyckligtvis har andra talare – också från medelhavsländerna – utmanat den här synen och lyft upp hur många av kvinnors problem som i dag grundar sig i just det här krävande idealet. Utmaningen ligger alltså i att vi lever i väldigt olika verkligheter – men å andra sidan är det också vår styrka.

SKOGSBRAND SVERIGE

Miljoner gick upp i rök

De omfattande skogsbränderna i Sverige kan visa sig bli en dyr affär för Svenska kyrkan. Västerås stifts skogar är inte försäkrade. Det betyder att mångmiljonbelopp har gått förlorade i branden.

Det beror på en riskbedömning som egendomsnämnden har gjort. Ingen har kunnat förutse en sådan här brand, säger **Erik Ling**, stiftsjägmästare, till Kyrkans Tidning.

1 000 hektar som tillhör Svenska kyrkan beräknas ha förstörts i den omfattande skogsbranden.

TILLBEDJAN BERLIN

Gemensam bön i Berlin

I Berlin planerar man att anlägga en unik byggnad där tre religioner ska mötas under samma tak. Byggnaden ska verka som kyrka, moské och synagoga.

Det är prästen **Gregor Hohberg**, imamen **Kadir Sancı** och rabbinen **Tovia Ben-Chorin** som delar drömmen om en gemensam böneplats för kristna, muslimer och judar. Byggnaden ska också vara öppen för människor utan en tro. Byggnaden ska placeras i centrala Berlin och förhoppningen är att den kan börja byggas 2016.

MISSIONSSTIFTET PRÄST

Pohjola förlorade ämbetet

Uleåborgs stifts domkapitel beslöt förra veckan att **Juhana Pohjola** i enlighet med kyrkolagen förlorar sitt prästämbete. Beslutet trädde i kraft omedelbart.

Enligt domkapitlet har Pohjola verkat i strid med prästämbetets skyldigheter och brutit sitt prästlöfte. Pohjola har verkat som stiftsdekan i Finlands evangelisk-lutherska missionsstift.

Missionsstiftet saknar formell ställning i evangelisk-lutherska kyrkan. Att vår kyrkas präster verkar inom missionsstiftet står i motsättning med prästlöftet.

Sorg är energi som vill ut

FILM. Sorg är inte alltid gråt och tandagnisslan, även om den ofta porträtteras just så i film och böcker. Juha Lehtola ville anta ett lekfullt grepp i sin skildring av Oliver vars föräldrar dör i en olycka.

TEXT OCH FOTO: **CHRISTA MICKELSSON**

Regissören och manuskribenten **Juha Lehtola** berättar att tanken med filmen *Pojken uppochner* (Aikuisten poika) är att öppna upp för det vackra som döden för med sig.

– Människor dör hela tiden och det är en fruktansvärd sak. Men i sorgen glömmer man lätt att döden i sig kan föra med sig liv. Via den träffar man ofta nya människor och sorg kan också vara en förenande erfarenhet. Jag ville berätta för människor att döden i sig innefattar ljus och liv om man bara öppnar sina ögon.

Filmerna *Pojken uppochner*, som har premiär i slutet av augusti, handlar om 11-åriga Oliver (Esa Nikkilä) som i en bilolycka förlorar båda sina föräldrar. I stället för att stillsamt sörja beslutar sig den upproriska Oliver för att ta reda på vad som ligger bakom olyckan.

– På sätt och vis sörjer han hela tiden, men sorgen tar sig andra uttryck: energiska infall, tvångsaktigt beteende och glädjetryningar.

Lehtola säger att det är vanligt att människor som mist en anhörig lider av dåligt samvete om de inte kan gråta, vara tysta eller låta bli att skratta åt roliga händelser.

– Det hade varit väldigt lätt att skriva scener som innehåller mycket gråt, men jag ville inte göra det. I Finland behandlas döden som tema i böcker och film ofta genom det tunga, men jag ville gå en annan väg.

Lekfullt

Det har gått tio år sedan Juha Lehtola fick idén till filmen. Han berättar att han genom åren skrivit otaliga manuskript. En del av dem kändes för tunga, andra för lättsamma.

– Antagligen tycker en del att jag gjort en för lättsam film. Det är ju en fullskalig katastrof för en elvaårig pojke att bli föräldralös. Men jag ville göra den lekfull, glädjefylld.

Lehtola har besökt Mexiko under De dödas dag, den religiösa högtid som motsvarar Allhelgonahelgen i Finland.

– Där sörjer de sina döda med en stor fest. När jag såg den karnevalen började jag fundera på varför vi tyst-

JUHA LEHTOLA har egna erfarenheter av sorg, men filmen om Oliver som förlorar sina föräldrar i en bilolycka är en fiktiv berättelse.

”Döden i sig innefattar liv om man bara öppnar sina ögon.”

Juha Lehtola

ta går in i en mörk stenkyrka för att sörja de våra, fast sorgprocessen ofta är sådan att man behöver göra sig av med energi.

– De dödas fest i Mexiko är mycket mer än Halloweenfirande. Halloween känns mera som ett allmänt partaj medan festen i Mexiko är mycket mer personlig: där firar de helt tydligt människor som funnits.

Livet efter döden

Lehtola tar i filmen inte ställning till vad som händer efter att vi dör.

– Jag har ingen aning om det finns liv efter döden eller inte. Men hos nästan alla finns väl i en önskan om att man ska få träffa dem man älskat på nytt någon gång.

I Olivers fall vaknar föräldrarna vid ett tillfälle till liv via fotografier. Samtidigt förstår Oliver då att han inte längre kan tala med dem och bryter ihop.

– I den scenen finns det kanske en hänvisning till att de vi förlorat finns kvar i någon form. Men jag tänker mig också att människan förstår den fulla omfattningen av död och sorg först då

hon inser att det inte går att tala med den som dött.

Vem är vuxen?

Efter föräldrarnas död knyter Oliver an till filmens andra huvudperson Joonas, spelad av **Kari Hietalahti**.

– Joonas är för mig en pojke inom-bords. Han är en man som försöker vara macho och inte kan acceptera att många saker har gått snett i hans liv. På sätt och vis är Oliver och Joonas båda små pojkar. Och vilka av oss är egentligen fullt färdiga vuxna?

Sorglig underhållning

BOK

Vackra människor

Författare: Peppe Öhman
Förlag: Schildts & Söderströms 2014

Den som har läst Peppe Öhmans blogg *Livet och Helsingfors* kommer antagligen att känna igen det rappa språket och aningen

raljerande tonfallet. Språkligt sett flyter berättelsen på fint, men bristande korrekturläsning utgör farthinder för läsningen.

Vackra människor har en lite långsam startsträcka där författaren snarare berättar än visar vilka huvudpersonerna är. Jag har också svårt att skaka av mig känslan att Öhman förhåller sig till sina personer med

en viss överlägsen distans. Småningom tar berättelsen ändå fart. Vad som däremot kvarstår är distanseringen som verkar vara ett ledmotiv för bokens huvudpersoner. Det levs familjeliv, det bloggats och det besöks barer, men distansen präglar deras sätt att förhålla sig till tillvaron. Ingen vågar engagera sig i något på allvar, kämpa för något, tro på något: allt betraktas på lätt ironiskt avstånd med en insikt om att man egentligen

genomskådat den hipstertrendiga omgivning som man också själv ingår i.

Vi har alltså två par: Ida och Max, Sanna och Johannes. De lever i Helsingfors södra stadsdelar och Öhman får det att låta som om det är här alla finlandssvenskar i Helsingfors bor, omväxlande gemytligt och irriterat stötande ihop med alla andra i den finlandssvenska gruppen.

Personernas vägar korsas när de möts på dagis-

inskolningen för sina respektive barn. Tycke uppstår mellan Ida och Johannes, och här inleds en underhållande jakt på bekräftelse och omväxling. Jag roas, men med en sorglig bismak. Det finns en liten moral i berättelsen: det antyds att gräset inte var så mycket grönare på andra sidan. Vägen till den insikten är lång, och innan dess hinner både den ena och den andra bryta upp från vardagen utan att de-

sto mera fundera över vad det innebär för barnen. Den ångestfria inställningen till att lämna familjen gör berättelsen mindre trovärdig.

Boken igenom försöker jag utan resultat komma fram till om *Vackra människor* är en ren underhållningsroman eller en ironisk betraktelse över samtiden. Är det här ironi saknar den tillräcklig skärpa, är det underhållning saknar den trovärdighet.

ERIKA RÖNNGÅRD

MOROTSSEMMLOR FYLLDA med vetekli, solrosfrön och linfrön gläder både kropp och själ.

Frossa i goda morotssemmlor

VÅRT DAGLIGA BRÖD. Morotssemmlor är lätta att baka och är dessutom vitamin- och fiberrika.

TEXT OCH FOTO:
GUNNEVI WINBERG

De här lättbakade morotssemmlorna hör till mina favoriter när det gäller hembakade semmlor. Hälsosam-

Vårt dagliga bröd är en serie recept och tips på hur man får till olika sorters läckert matbröd. Serien publiceras i vartannat nummer av Kyrkpressen.

ma solros- och linfrön gör dem vitamin- och fiberrika. Börja med att ta fram alla ingredienser du behöver. Det här behöver du:

MOROTSSEMMLOR

- 50 gram jäst
- 50 gram smör eller margarin
- 5 dl vatten
- ½ dl flytande honung
- 2 tsk salt
- 1 dl vetekli
- 1 dl solrosfrön (skalade)
- ½ dl linfrön (krossade)
- 2 dl rivna morot
- 2 dl grahamsmjöl
- 9-10 dl semlemjöl eller vetemjöl

• **Börja med** att smula ner jästen i en degbunke. Smält smöret i en kastrull. Häll vattnet över det smäl-

ta smöret och värm degvätskan till 37 grader. Häll lite av degvätskan över jästen tills den är upplöst. Tillsätt resten av degvätskan.

• **Rör ner** salt, honung, vetekli, solrosfrön och linfrön. Skala och riv två normalstora morötter på rivjärn och häll de rivna morötterna i degvätskan. Rör i grahamsmjölet. Tillsätt slutligen vetemjölet lite i taget och arbeta degen för hand eller i hushållsassistent tills degen känns smidig och släpper kärlets kanter. (Cirka 5 minuter i hushållsassistent.) Verkar degen ändå för lös tillsätter du lite vetemjöl.

• **Strö över** lite mjöl och låt degen vila dragfritt under bakduk cirka 30 minuter. Ta upp degen på mjölat

bakbord och knåda ännu en stund så jästbubblorna trycks ut.

• **Dela degen** i två delar. Rulla varje del till en tjock korv och skär 12 skivor av varje korv så du totalt får 24 semmlor. Rulla varje semla till en boll som du lägger på bakplåtsbeklädda plåtar för att jäsa ytterligare. Täck semmlorna med en bakduk medan de jäser cirka 30-40 minuter.

• **När semmlorna** ser färdigjasta ut (runda och släta) gräddar du dem i mitten av ugnen i 220 grader varm ugn cirka 15 minuter tills de fått vacker färg.

• **Låt därefter** semmlorna svalna på galler under bakduk. Semmlorna går bra att frysa.

VÅGA FRÅGA

Svara på känslan

ANN-SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och psykoterapeut och svarar på läsarförfrågningar om tro och liv.

Min moster har fyllt 80 och är minnessjuk. Det känns väldigt jobbigt att prata med henne och det gör att det blir allt längre mellan träffarna och samtalen. Hur ska man tala med en svårt minnessjuk äldre, hur ska jag motivera mig själv att orka upprätthålla kontakten? Jag antar att det ändå är viktigt för henne att träffa släkt och vänner?

DU HAR RÄTT i ditt antagande. Det är viktigt för alla, också för minnessjuka, att träffa släkt och vänner och få omväxling i vardagen. Men du beskriver också hur tungt det är att sjukdomen påverkar kontakten mellan er.

När jag besöker minnessjuka har jag oftast inte samma belastning som du har, det vill säga jag har inte känt personen innan han eller hon blev sjuk. Det betyder att jag inte behöver sörja det som har gått förlorat utan jag kan koncentrera mig på att nå fram till personen sådan han eller hon är just nu. Det är svårare för dig, men försök ändå fokusera på det som ännu inte är så skadat hos din moster. Det bästa rådet jag har hittat för kommunikation med minnessjuka lyder: "Försök lyssna till personen, hellre än till innehållet i det som sägs." Rådet behöver tillämpas när det börjar kännas "väldigt jobbigt" att prata med en minnessjuk. När du besöker din moster, försök känna in hur hon har det. Är det en bra eller en dålig dag? Är hon glad, orolig eller nedstämd? Vad uppfattar du att är känslolösheten i det din moster säger? Svara på känslan, uttryck medkänsla och sympati.

DU HAR OCKSÅ stor nytta av att du känner din moster och har information om hurudan hon har varit och vad som har varit viktigt för henne. Är det ännu möjligt för er att bläddra i gamla fotoalbum och inspirera henne till att berätta om hur det var när hon var liten? Kan du till exempel göra en tavla/ett fotocollage/ett eget album till henne med bilder på viktiga händelser i hennes liv?

Upplevelser och sinnesintryck är också vägar till kontakt. Är det ännu möjligt att ta din moster ut på en promenad? Kan du ta med dig något som sannolikt väcker minnen, något som smakar eller doftar på ett speciellt sätt? Låt dig inspireras av årstidernas växlingar, ta med dig äppelpaj med kanel eller något annat som din moster sannolikt har tyckt om. Har hon varit en läsande människa? Skulle hon tycka om att höra dig läsa högt? Vilken musik tycker din moster om? Har din moster en radio eller en CD-spelare? Kan ni sjunga tillsammans eller lyssna på hennes favoritmusik eller -artist?

Livsaskådning och andlighet är viktiga vägar att nå fram till minnessjuka. Förutsättningen är naturligtvis att man respekterar patientens egen livssyn. Det är möjligt att få en djup kontakt också med en svårt minnessjuk via bekanta psalmer, böner och bibelord. Två själar kan mötas också om det inte längre är möjligt att mötas intellektuellt. Skulle det vara naturligt för er att sjunga och be tillsammans?

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN TOMAS VON MARTENS

Sammanväringning

Ibland känner jag mig som en hemlig agent eller kanske som en medlem i en hemlig sekt. Senast hände det i morse när jag köpte mjölk i butiken till jobbet morgonkaf-

fe. Jag betalade för mjölken på sedvanligt sätt med mitt kreditkort och bad om kvittot för att få ersättning senare. Det var inget konstigt med det och dialogen med kassörskan var också i minimalaste laget:
– Kvitto?
– Jo tack!

Men både hon och jag bemödade oss om att ha ett vänligt tonfall och det räckte för att jag skulle känna mig som delaktig i en stor och ytterst hemlig sammansvärjning. På väg tillbaka till jobbet med mjölkförpackningen i handen kände jag att det fanns

många runtomkring mig som tillhörde samma hemliga sekt. Man kan inte vara helt säker på vem som tillhör den här sammansvärjningen, men de finns helt säkert där ute och de är alltid fler än man tror. Varje gång man själv bemödar sig lite grann om

att vara hjälpsam eller bara vänlig i största allmänhet, så träffar man på andra sektmedlemmar. Sinnet blir ljust, hjärtat värms upp, världen är plötsligt full av idel goda människor. Det är ingen som frågar efter vad du tror på eller inte tror på. Du kan vara ateist,

buddhist, hindu, agnostiker, humanist eller kristen. Det räcker med ett vänligt leende, en hjälpsam hand och en ansats till god vilja för att vi ska känna oss som medlemmar i världens mest utbredda och hemliga sekt: Den goda viljans livsbejakande sammansvärjning.

SOMMARTID ÄR Utö en idyllisk plats som bjuder på härliga skärgårds- vyer och färggranna solnedgångar. Martin Öhman (bilden till höger) är uppvuxen här. Fyren hör till Utös kännetecken och är Finlands äldsta ljusfyr. Precis under fyrlyktan finns ett kapell (bilden längst ner till vänster) som numera används främst för vigslar. Förbindelsebåten Eivor går oftast bara en gång per dag och på sommarfredagar sker avgången klockan 05.30 på morgonen, precis när solen går upp (bilden här under).

UTÖ ÄR Finlands sydligaste bebodda ö. Samhället här har i långa tider påverkats av havets närvaro.

PÅ ALTARET i Utö bönehus står en tioarmad ljusstake som en påminnelse om julnatten 1947 när S/S Park Victory förläste utanför Utö.

UTÖ. Havet öppnar sig framför det lilla skärgårdssamhället i yttersta havsbandet. Den röd vita fyren, som i århundraden har guidat sjöfarare rätt, är öns kännetecken. I dessa vatten förläste bland annat Estonia och S/S Park Victory. Det är inte utan orsak som vattnen kring Utö har kallats för en skeppskyrkogård.

Platsen där himmel möter hav

TEXT OCH FOTO:
MICHAELA ROSENBACK

Det har varit en lugn julafton på Utö. Året är 1947 och himlen är stjärnklar. Skärgårdshavet ligger spegelblankt så när som på de vågor som ångfartyget S/S Park Victory, på väg från Newport, Virginia till Åbo hamn, ger upphov till. Mitt i allt får manskapet ombord nya order om att lasten med kol ska skeppas till Helsingfors i stället. Besättningen bestämmer sig för att ankra utanför Utö över natten innan de åker vidare. Ingen av dem kan ana att vinden snart ska tillta i styrka.

Utö kunde kallas för platsen där Finland börjar. Längst ute i havsbandet ligger ön som i hundratals år präglats av sjöfarten, skärgården och människorna som bott här. Utö fick fast bosättning redan på 1740-talet och i dag bor det omkring trettio människor här året om. En av dem är historikern, guiden och lotsättlingen **Martin Öhman**.

– Slakten har bott här sedan 1740-talet och för mig är Utö hem. Det är en naturskön plats och här kan man stå med båda fötterna på jorden. För mig betyder Utö hav, samhörighet och lugn.

Martin Öhman är född och uppvuxen på Utö. Till och från har han bott i Åbo men det är hit han har återvänt.

– Det var annorlunda att vara barn på Utö men det förstod jag ju inte då. Vi var till exempel bara tre elever i skolan.

Finlands äldsta fyr

Utö är kanske mest känt för sin fyr, denna röda och vita byggnad som är målad i den gamla lotsflaggens färger. Prätig står den där och blickar ut över havet som vid höststormarna kan visa sig från sin mest aggressiva sida men som denna sommarkväll ligger blankt och förenas med horisonten i ett virrvarr av blått. Fyren är Finlands äldsta ljusfyr och stod klar 1753. Den bombades och totalförstördes under kri-

”Slakten har bott här sedan 1740-talet och för mig är Utö hem. Det är en naturskön plats och här kan man stå med båda fötterna på jorden.”

Martin Öhman

get 1808–1809 men ersattes med en ny redan 1814.

En brant robust trätrappa, nymålad i en ljusgrå färg, leder upp till fyrens tredje våning. Här uppe finns det som gör Utö fyr så speciell, kapellet. Ljus kronan sprider ett varmt och behagligt sken i det lilla rummet som ligger precis under själva fyrlyktan. Kappellet har varit i användning åtminstone sedan 1840-talet men eftersom prästen, på grund av de långa avstånden, besökte Utö bara ett par gånger om året fick de äldre männen på ön i uppgift att förträta postillagudstjänster en gång i veckan.

I dag används fyrkapellet främst för vigslar och gudstjänster vid större högtider. De många och branta trappstegen gör det svårt för rörelsehindrade och äldre personer att ta sig upp. Därför tog man 1910 i bruk det då nybyggda bönehuset som finansierades helt och hållet av Utöborna själva.

Militärens präglan

Efter midnatt börjar vinden tillta och snön faller allt tätare. Ankarkättingen till Park Victory klarar inte av den hårda påfrestningen och brister. Skeppet går på grund och får en stor läcka. Paniken bryter ut och männen lyckas få ut tre livbåtar. Men ångfartyget sjunker snabbt och fördelningen i livbåtarna blir ojämn.

Ängsgräset vajar i den svaga vinden och det doftar friskt av saltvatten. Solen sänker sig sakta mot havet som till sist slukar den helt. Just växtligheten på Utö är något som förändrats under Martin Öhmans livstid.

– Terrängen har gått från ganska karg till betydligt frodigare. Nu har man tagit hit både tall, ek och rönn.

Om trädslagen är nya inslag på ön finns det andra, mindre naturnära saker, som har försvunnit i stället.

– Största skillnaden är att de statliga inrättningarna inte finns kvar, som liten trodde jag att de var eviga.

Med statliga inrättningar syftar Martin Öhman bland annat på militären som etablerade sig här i början av första världskriget. Då kontrollerades ön av ryska militären och under kriget evakuerades alla civilpersoner. Ryssarna drog sig tillbaka 1918 men den finska militären använde Utö fram tills 2005.

– Det var en stor förändring när militärförläggningen lades ner och flera människor flyttade härifrån. Vi blev bland annat tvungna att grunda ett vattenlag och ett väglag eftersom det tidigare var militären som skötte sådant.

Nu har de gamla militärkasernerna byggts om till hotell och det är till stor del turismen som hjälpt det lilla samhället på Utö att överleva.

Sikten är dålig och lotsen på Utö ser ingenting av de män som kämpar för sina liv ute i det kalla vattnet. Plötsligt får han ett meddelande från Hangö radio om att ett skepp gått på grund precis utanför Utö. Nu sker allting snabbt. Alla ringer alla och fort samlas öns mannar för att åka till undsättning. Bland annat lotsbåten får agera räddningsfarkost och man hittar ganska fort tio personer som står på en grynnan. Fyra man hittas i en livbåt, alla välbehållna. Men följande livbåt innehåller en betydligt mer tragisk syn. Sju män varav två är döda och fem stelfusna. En av Utöborna hoppar över i livbåten och hjälper dem som överlevt. När man fått över dem i lotsbåten är det så trångt att man tvingas surra fast en av de stelfrusa manarna i masten. En av männen dör senare på väg tillbaka till ön.

Två sorters Utö

En man sitter på sin veranda och plinkar på sin gitarr. Barn, antagligen sommar-gäster, sparkar boll på en gräsmatta. Till sommaren stiger antalet Utöbor rejält.

– Det finns två sorters Utö. Ett på sommaren och ett på vintern. De flesta som kommer hit sommartid har en koppling till ön, antingen har de själva vuxit upp här eller så har de släkt här.

De som bor permanent på Utö är of-

ta författare, konstnärer eller folk med liknande kreativa yrken och som kan jobba hemma.

– Det finns också sådana som vill ha en paus från det hektiska livet och kommer hit för ett par år. Sedan flyttar de tillbaka, berättar Martin Öhman.

Framtiden på Utö ser stabil ut men visst finns det orosmoment som kan komma att påverka det lilla samhället.

– Om skolan eller hotellet skulle tvingas stänga är det en hotbild.

Sommarskymningen sänker sig sakta över Utö och lämnar efter sig en rosa-skimrande himmel. Någon är ute och går med hunden, en annan sitter på klippan och beundrar detta magiska skådespel i sprakande färger som enbart naturen kan erbjuda. Fem timmar senare går solen upp igen och några av de första strålarna träffar förbindelsebåten Eivor som ligger i hamnen. På sommarfredagarna går hon bara en gång, och det är klockan 05.30 på morgonen. Resan från Utö till Nagu tar 4,5 timme och då hinner man hämta upp och släppa av folk bland annat på Jurmo och Aspö.

Livet på Utö är nog inte alltid så lätt som denna ljumma sommarkväll (och morgon) låter påskina. Höststormar och isande februarimornar kommer tids nog. Men just nu är idyllen närvarande och självklar. Just nu utstrålar Finlands sydligaste bebodda ö inget annat än sommar.

Av de 48 män som åkte med S/S Park Victory omkom tio stycken den ödesdigra julaftonsnatten. De övriga skeppsbrutna fördelades mellan stugorna på Utö där de fick stanna ett par dagar. Många av amerikanerna höll i efterhand kontakt med Utöborna. För att visa sin tacksamhet skickade rederiet en stor låda med godsaker, bland annat kaffe, som skulle delas ut bland öborna. Folket på Utö bestämde ändå att var och en skulle betala en slant för vad de fick ur korgen och för de pengarna köpte man en ljusstake med de döda sjömännens namn ingraverade. Den ljusstaken står fortfarande kvar i bönehuset på Utö.

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår nästa tävlande är Johan Storgård. Konstruerad av Jesper von Herten.

MEDTÄVLARE: JOHAN STORGÅRD.

Namn: Johan Storgård.

Ålder: 49.

Yrke och/eller titel: Skådespelare och teaterchef på Svenska Teatern.

Hemort: Helsingfors.

Favoritmat och -dryck: Sallader av olika slag, särskilt tonfisksallad. Vatten är alltid gott.

Lyssnar helst på: Radio i bilen. Är allätare, eller alllyssnare när det gäller musik.

Favoritidrottsgren- och/eller -lag: Tycker om att själv utöva många grenar men jag väljer ishockey och som lag Jokerit.

Rekommendera en bok!: Fermats gåta (Fermat's Last Theorem) av Simon Singh.

Skulle vilja resa till: Maldiverna.

Tråkigaste hemgörat: Att tvätta utsidan av fönster.

Min åsikt om frågesporter: Det är roliga att följa med framför allt om man får svara själv.

Slogan eller motto: Det är inte vägen till målet som är målet utan målet.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 19/25.

BIBLISKA PERSONER & FÖREKOMST I BIBELN, ANTAL

a) David	1) 1370 gånger
b) Isak	2) 968 gånger
c) Moses	3) 784 gånger
d) Abraham	4) 278 gånger
e) Jesus	5) 122 gånger

Resultat: 3/5.

FRANSKA MATRÄTTER & BETYDELSE

a) Ratatouille	1) Frikassé
b) Escargot	2) Grönsaksröra
c) Bouillabaisse	3) Skaldjurssoppa
d) Coq au vin	4) Sniglar
e) Foie gras	5) Gåslever

Resultat: 5/5.

FYRAR & KOMMUN

a) Tankar	1) Borgå
b) Märket	2) Hammarland
c) Jussarö	3) Hangö
d) Russarö	4) Raseborg
e) Kalbådgrund	5) Karleby

Resultat: 3/5.

ÖLMÄRKEN & LAND

a) Corona	1) Mexico
b) Kingfisher	2) Tjeckien
c) Pilsner Urquell	3) Belgien
d) Red Stripe	4) Jamaica
e) Stella Artois	5) Indien

Resultat: 3/5.

ÖSTERRIKISKA VARUMÄRKEN & VAR DU KAN STÖTA PÅ DEM

a) Piatnik	1) På kortspelsbordet
b) Stroh	2) I skidbacken
c) Doppelmayer	3) I skidliften
d) Atomic	4) På bildäcket
e) Semperit	5) I grogglaset

Resultat: 5/5.

Svaren:
Bibliska personer & förekomst i Bibeln, antal: a-2, b-5, c-3, d-4, e-1
Franska maträtter & betydelse: a-2, b-4, c-3, d-1, e-5
Fyrar & kommun: a-5, b-2, c-4, d-3, e-1
Ölmärken & land: a-1, b-5, c-2, d-4, e-3
Österrikiska varumärken & var du kan stöta på dem: a-1, b-5, c-3, d-2, e-4

TRO PÅ DET GODA

Tid för diskussion, nya idéer, inspirerande böcker och visioner för kyrkans bästa!

PROGRAM

- Kl. 14–18 Fontana Medias bokbord, information om höstens församlingsval, kaffe m.m.
- Kl. 18–20 Biskop Björn Vikström talar utgående från sitt herdabrev *Mer än ord*, diskussion. David Strömbäck och band uppträder med musik från skivan *Simma motströms*.

Arr. Församlingsförbundet och Fontana Media

Björn Vikström

Mer än ord

– trovärdig efterföljelse i en kyrka på väg
Biskop Björn Vikström inspirerar till diskussion om hurdan kyrka vi vill leva i och vara en del av.

Svante Lundgren

Jesus med judiska ögon

Jesus från Nasaret är världshistoriens mest berömde jude – men hur ser man på Jesus inom judendomen?

Marian Nygård

Jag har ju ett bra liv

Hela familjen Nygårds liv var inrättat efter Adrians sjukdomar. Så blev han plötsligt frisk. Mamma Marian berättar själv familjens dramatiska historia.

• inspirationsdag

- Tisdag 26.8 i **Korsnäs** (Församlingshemmet)
- Onsdag 27.8 i **Jakobstad** (Församlingscentret)
- Onsdag 3.9 i **Helsingfors** (Matteus församling)
- Torsdag 4.9 i **Karis** (Lärkkulla)

**FONTANA MEDIAS
BOKFÖRSÄLJNING kl. 14–18!**

Kom och bekanta dig med årets boknyheter! Passa på att fylla på lagret med material inför höststarten.

Pensionärsläger på Labbnäs

Vi var icke blott "sju glada flickor i en ring" utan dubbelt upp, samt våra såväl glada som varmt engagerade ledare, diakonissorna Barbro Oilberg och Karin Salenius, samt hjälpledaren Tina Enberg, som med liv och lust deltog i Johannes församlings pensionärsläger på Labbnäs semesterhem en sällsynt vacker junivecka.

Vi installerade oss i Labbnäs trevliga rum och samlades sedan till den första av veckans härliga måltider i nedre våningens luftiga matsal. Bredvid finns ateljén, där vi tillverkade blomsterkort med mera. Framför allt vistades vi i det gemytliga biblioteket för presentation av oss själva, dagliga innerligt fina andaktsstuner, sång och samtal.

Barbro och Karin hade valt det ytterst väsentliga temat tacksägelse och bön, kärnan i vår kristna tro, samt styrka för envar. Det hann bli otaliga minnesvärda stunder.

Som avkoppling till det andliga och kreativa vistades vi ute i de gröna omgivningarna. Rätt många av damerna tog sig frejdiga dopp vid bastun, som även värmdes för oss en dag. Sista kvällen firades med grillkväll och komiska ordlekar nere i bastun.

En dag var det loppis på Labbnäs. Vi hittade nog al-

DELTAGARNA I Johannes församlings pensionärsläger samlade till gruppfoto.

la någon vacker skål, ett smycke eller en bok. Jag råkade få boken *Det är aldrig kört*, en samlingsvolym, i min hand.

På första sidan står: *Gå inte alltid dit vägen leder. Gå istället där ingen väg finns – och lämna spår.* Som en symbol för vår fina vecka på Labbnäs har jag valt en berättelse av Moder Teresa ur nämnda bok.

GÖR DET ÄNDÅ

Människor är ofta oresonliga, förlåt dem ändå.

Om du är generös kommer du kanske att anklagas för själviska motiv, var generös ändå.

Om du är framgångsrik, kommer du att få falska vänner och sanna fiender, var framgångsrik ändå.

Om du är ärlig och uppriktig kommer människor kanske att utnyttja dig, var ärlig och uppriktig ändå.

Det du tillbringat är med att bygga upp, kan någon rasera över en natt, bygg ändå.

Om du finner frid och lycka,

kommer kanske någon att bli avundsjuk, var lycklig ändå.

Det goda du gör idag, kommer kanske att vara glömt i morgon, gör gott ändå.

Ge världen det bästa du har, och det kanske inte räcker, ge det bästa du har ändå.

För i slutändan är det här en sak mellan dig och Gud, det var faktiskt aldrig en sak mellan dig och dem.

■ MARIANNE PERRET, HELSINGFORS

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Jag är en skötsam och rökfri 19 årig studerande vid Åbo Akademi som söker en lägenhet i centrum av Åbo från och med 1.9
Ring: 0415487788/ Nelly Kärrnä

Etta i Åbo centrum önskas hyra omgående, av en 25-årig ekonomistuderande, trevlig och skötsam tjej. Husdjurs- och rökfri. Vänligen ring 040-5682368.

Skötsam rök- och alkoholfri doktorand med stabil ekonomi önskar hyra lägenhet i Helsingfors snarast. Tel: 040-7599740/Mats

20 årig äländsk tjej söker studiebofastad i närheten av Arcada. Tel. 0401990197

Önskar hyra etta i Åbo. Rökfri, flitig studerande. 0400-482540/Robert

Första årets studerande på Arcada önskar hyra studiebofastad i Helsingfors från september. Rökfri och skötsam. Svar till Max tel. 0445930626

2:a årets Soc&Kom stud ö hyra 1r+kvr på Drumsö fr.o.m 1.9.Lugn, skötsam, rökfri hyresgäst. Rek. finns. Vänl svar 050 5939662

Pensionerat par behöver tillfällig bostad (etta-två) i Hforsregionen okt.-14 - jan.-15 pga rörreparation. Möblerad el. omöblerad. Ej rökare, ej husdjur. Tel. 0400846658

Önskas hyra bostad i Helsingfors till skötsam ing.stud. Allt beaktas. GSM 050-4043252

Ungt, nygift, församlingsarbetande par önskar hyra en tvåa eller liten trea i Helsingfors. Gärna i Södra Haga med omnejd. Vi är rökfria, skötsamma och har inga husdjur. Lina 050-5708728

Skötsam lärarstuderande söker 1:a eller 2:a i centrala Vasa. Rök- och djurfri. Jobbar deltid. Ring Sofia: 050 3713 622

Önskas Hyra en Lägenhet/rum i helsingfors nu i höst, för studier på arcada. Tommy Pettersson tel:0401809082 Email:tommy_tommy95@hotmail.com

UTHYRES

Etta i Karis centrum. 375e + el. Garanti 375e. Tel 0500860545

Möblerad tvåa (43 m2) med balkong i Arabiastranden, H:fors hyrs ut för tiden 1.10-30.6. Hyra 680 e. Bra förbindelser till centrum. För studerande. Info: aida.salakka@gmail.com

DIVERSE

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder i Nordsjö. Tel. 050 590 3780 mån-tors 9-12.

Färdig gräsmatta från Närpes

www.hemmanet.fi
kristian.bengts@hemmanet.fi, 040 5476142

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

www.kyrkpressen.fi

Vårdsäng till salu!

Märke: **Temelex**

Tfn. 050-552 8059
Korsholm

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

BRÖDTRÖP Äppel-, plommon- och prydnadsäppelträd augusti-oktober

Äpplen augusti-december Svarta och röda vinbär

BRÖDTRÖP TRÄDGÅRD 10420 Skuru 019-245 4040, fax 245 3040
Vägbeskrivning: väg 111, avtag ca 1 km västerom Pojo kby 2,5 km längs Brödtröpsvägen. KLIPP UT - SPARA

Su-Pi trähallar och bilgarage

Fixar nästan allt

- Fastighetsskötsel
- Sommarstuggservice
- Renoveringar
- Byggnadsarbeten

Hushållsavgdragsgiltigt!

DR FIX

Don Rintamäki
Tel 044-317 0050
Skolvägen 17, 66800 Orvola
www.dr-fix.fi

Kostnadsfri offert.

SAGALUND

Öppet 1.6 - 31.8 kl. 11-17
Guidningar kl. 11, 13 och 15

info@sagalund.fi www.sagalund.fi

KUNGÖRELSER

Kyrkans forskningscentral utlyser STIPENDIER för 2015.

Stipendier beviljas för sådan forskning kring kyrka och religiöst liv samt samhällsförändringar som behövs för beslutsfattandet inom kyrkan och församlingarna och för utvecklingen av verksamheten. Följande områden prioriteras vid beviljandet av

stipendier för 2014-2017:

- Kyrkans tro och trons språk i dagens värld
- Kyrkan som hjälpare och samarbetspartner (t.ex. frivillig verksamhet, diakoni, kyrkans internationella ansvar, förebyggande av utslagning)
- Kyrkliga gemenskaper i förändring (t.ex. kyrkans webb-gemenskaper, gudstjänstgemenskaper, medlemsengagemang, andligt liv och kristen identitet)
- Ökad religiös och kulturell pluralism i kyrkan och samhället
- Utveckling av kyrkans verksamhet och strukturer (t.ex. församlingssammanslagningar, ekonomi, personal)

Ett separat stipendium beviljas en svenskspråkig forskare. Stipendieansökan görs på en elektronisk blankett på adressen <http://www.mitietorakenteet.fi/ktk/apurahat/kirjaudu.php>

Ansökan ska skickas in senast 12.9.2014 kl. 23:59. Mera information om stipendierna finns på adressen: sakasti.evl.fi/tutkimuksen_apurahat

KUNGÖRELSE OM KANDIDATUPPSTÄLLNINGEN

I Lojo församling förrättas enligt 23 kap. 9 § 2 mom. i kyrkolagen (KL) 9.11.2014 församlingsval för att för den fyraårsperiod som inleds i början av 2015 välja 33 medlemmar till kyrkofullmäktige Enligt 23 kap. 2 § och 3 § i kyrkolagen är den kandidat valbar för församlingens ovannämnda förtroendeuppdrag

- 1) som senast 15.9.2014 antecknats som närvarande medlem i denna församling,
- 2) som konfirmerats senast 15.9.2014 och som fyller 18 år senast 9.11.2014,
- 3) som är känd för sin kristna övertygelse,
- 4) som inte är omyndig,
- 5) som gett sitt skriftliga samtycke till kandidaturen,
- 6) som inte är tjänsteinnehavare eller anställd i arbetsavtalsförhållande i denna församling.

Valmansföreningens stiftelseurkund med bilagor för nämnda val ska senast 15.9.2014 klockan 16.00 skickas till Lojo församlingens pastorskansli, som är öppet må-to klo 8.30-14.30 samt fredag 15.9.2014 klockan 8.30-16.00.

Adress är: Larsgatan 40, 08100 LOJO (besöksadress).

Valmansföreningens stiftelseurkunder med bilagor finns tillgängliga på pastorkansliet.

Lojo 5.5.2014

För Lojo församlings valnämnd
Ordförande Aila Saarinen

Välkommen till Kristinestad

MOTOROPTIMERING
Öka motorns effekt, vridmoment samt sänk förbrukning och utsläpp. Vi utför motoroptimeringar av olika motortyper.

BIO PROTECT2
- dieselskyddsmedel
Stöppar och bryter ner pöbröjad vädighet i tanken. Tillsatt före eller efter spölning och undvik överrasningar.

www.tradecenter.fi • tof@mail.com
Tel. 0400 660 230 • Hindersvägen 4, 64300 Lappfjärd

NAPRAPATH
Muskel-, led- och ryggbehandling
Individuella skoinlägg
Beställ tid för fotanalys!

Naprapath DN Kjell Carlsson
Sjögatan 37, Kristinestad
0400-868 556
kjell.carlsson@napra.inet.fi

PediKom
www.pedikom.se

OSKU

Matpotatis direkt från sydösterbottniska gårdar
Andelslaget Oskus Potatisland

Storåvägen 159 64320 Dagsmark
tel. 06-222 4199 fax 06-2224195
www.oskunperuna.fi

Byggnadsarbeten
BYGGFIX

Utför även dränerings- och regnvattensarbeten för byggnader

Bygg.ing. Ulf Österback
0400-867 368 www.byggfix.fi

Kristinestads svenska församling
Hjärtligt välkommen till våra gudstjänster och andra samlingar.

www.kristinestadssvenskaforsamling.fi

Perskindol, effektiv lindring vid muskelspänningar och ledproblem.
Diasporal Direkt, snabb hjälp vid sendrag. Praktisk att ha på nattduksbordet.
Välkommen in i vår specialbutik!

Hälsokost & Present
Salutorget 5, Må-Fr 9-17, Lö 10-14, Tel. 0400-374 495
Kristinestad

Sale
LAPPFJÄRD
p. / t. 010 -7648 840

må-fr 7-21
lö 7-21
sö 12-21

seepee

Specialläkarmottagningar
Undersökningar
Recept
Utlåtanden
Operationer

KRISTINA MED
WE OPERATE WITH THE BEST

Oy KristinaMedi Ab
- sakkunnig hälsovård & kirurgi

Tilläggsinfo & tidsbeställningar vardagar kl. 9-16 tel. 06 -357 8700

Oy KristinaMedi Ab
Lappfjärdsvägen 10
64100 Kristinestad

www.kristinamedi.fi
www.facebook.com/kristinamedi

Vi är verksamma i f.d. Bottenhavets sjukhus OP-lokaler

Välkommen till oss!

1. Remiss
2. Försäkring
3. Privat

Vi svarar gärna på ev. tillägsfrågor.
Sakkunnig hälsovård & kirurgi snabbt, nära och enkelt!

Diabetes
Fysioterapi
Gastroenterologi
Gynekologi
Inre medicin
Ortopedi
Plastikkirurgi
Psykologi
Urologi
Öron-, näs- & halssjukdomar

MAALAAMO KOLARITYÖT HINAUKSET
BILMÄLERI-KROCKSKADEVERKSTAD BÄRGNINGAR

AUTOLACK
LAPPFJÄRD, LAPPIÄRTTI ☎ 1061 222 1125, 0400 264 880
DAG OCH NATT

LEBELLSKA KÖPMANSGÅRDEN

Kristinestad. Öppet 1.6-1.9. må-fre 11-17
lö - sö 11-14 övriga tider enligt överenskommelse.
Tel. 06-221 2159,
040-508 5251

* Unikt köpmanshem från 1700-1800 -talet
* Specialutställningar och kaffeservering (på beställning) i Felénka.

KRISTINESTADS MARKNADER!

GAMMALDAGS TORGDAG
6.9

MIKAELIMARKNAD
3-4.10

Välkommen till Kristinestads marknader!

visitkristinestad.fi
040 740 2311
turism.makka.fi
Kristinestads turistinfo är öppen:
Juni-Juli: Må-fr kl. 10-16, lö kl. 11-14
Augusti: Må-fr kl. 10-16

Ab Rågårds Lax Oy
Vi säljer färsk, rökt och gravad lax. Myymlle tuoretta, savustettua ja suolattua lohta.

Mer information, ring 06-222 9262

Lisä tietoja, soita 06-222 9262

Ab Rågårds Lax Oy,
64480 Skaftung

Kristinestads simhall
Pöytäkirja/175, 64100 KRD
Informaatio: 06-222 9262
www.kristinestad.fi

Män. o. Onsd.
morgonsim 6.30-9.00

Öppet
vard. 15.30 - 21.00
lörd. 12.00 - 16.00

LINDY
made in skaftung

Måttbeställda fönster och dörrar till alla byggprojekt. Även montering.

Ikkunoita ja ovia mittatilaustyönä kaikkiin rakennusprojekteihin. Myös asennus.

Thomas Lindberg
Västraändsvägen 180
64480 Skaftung
thomas@lindy.fi
(06) 222 9321, 044 516 8689
www.lindy.fi CE

INKAST KAJ HEDMAN

Ljus över kyrkan

JAG SITTER och tittar på ett vackert inramat fotografi som finns på fönsterbrädet snett bakom min Mac medan jag väntar på inspiration att skriva. Fotot är från min svärfars ranch i Idaho, Förenta Staterna. Det visar en liten detalj från de underbart vackra markerna där de blånande bergen i fjärran hölls av stora, vita stackmoln. I förgrunden, invid häststallarna, står ståtliga ston och ponnyer betar, är gräset fortfarande mossfärgat grönt, men de stora, för mig oidentifierade träden har redan gulnat och väntar på höstens skyfall, stormar och på ett mörker som visserligen är långt ifrån så djupt som det vi har här hos oss, men som ändå är mörker.

Snart ska farmen säljas och svärfar ska satsa sina åldrande år på ett ekologiskt projekt han har i Afrika. Följande generation neråt har inte längre mer än periodvisa sommarbesök på agendan för ranchen, som sedan ganska många år är arrenderad åt främmande människor. En period, en era, som började när svärfar var ung och i sin krafts dagar, går mot sitt slut. Familjens, släktens yngsta, en käck treåring, kommer knappast någonsin att ha en annan relation till ranchen än man har till en vacker berättelse från det förgångna.

”Slakten kommer och slakten går.” För ett par, tre veckor sedan vigdes den sista medlemmen av mina föräldrars generation i min släkt till gravens ro. Nära nittio år gammal gick hon bort, och som vanligt är i svenska Österbotten, var begravningen ljus och varm. Det är en nåd när minnet av de som varit och det som förflutit präglas av ljus.

OCKSÅ KYRKAN och den kristna gemenskapen får fler och fler både århundraden och är på nacken. Särskilt de senaste åren har kyrkopolitiken och mycket av den teologiska diskussionen kännetecknats av splittring i svåra och komplexa frågor. Många upplever att kyrkan fortfarande är i stort behov av förnyelse och så att säga en uppdatering av hårdvaran. De är inte nöjda med det som hittills uppnåtts. Andra är ledsna, besvikna och sorgsna över att den tolkning av Skriften som de bekänner sig till inte längre hålls i sådan aktning som de har hoppats på.

Den kristna kyrkan har alltid och i alla tider haft svåra strider om lärofrågor och läran har verkligen i många avseenden om inte i grunden ändrats så i alla fall blivit omtolkad och tillämpad på nya sätt under nya och annorlunda förhållanden.

Men när Jesus kommer tillbaka – som vi har fått lära oss att han ska göra – kommer han då att finna tro på jorden – och kommer han att finna kärlek och ljus över den tro som människor haft och som har inverkat på individer och samhällen? Det är en fråga som i tider av schismer och brist på respekt för medmänniskan kan bli brännande och spännande.

De sista tiderna ska kännetecknas av att kärleken ska kalla hos de flesta, står det skrivet. Det ser vi ju nu omkring oss. Måste det ändå vara så, att profetian uppfyller sig själv, eller är den snarare menad som en varning till bättring? Till större kärlek och större ödmjukhet inför de stora, mysteriösa frågor som livet bjuder på.

Kaj Hedman är författare och kulturjournalist från Karleby.

KYRKOHERDAR BEHÖRIGHET

Domkapitlet svarar

Torsten Sandell undrar i KP nr 32 om domkapitlet infört nya oskrivna behörighetsvillkor på kyrkoherdetjänster. Svaret är nej. Det handlar om att domkapitlet enligt kyrkolagen skall undersöka sökandenas behörighet för tjänsten.

Behörigheten gäller examina och ledarskapsutbildning, men också förutsättningarna att sköta alla de uppgifter som hör till tjänsten. Det gäller formell behörighet (examina mm), men dessutom bedöms även administrativ erfarenhet, ledarskapsförmåga och erfarenhet av församlingsarbete. Till de formella förutsättningarna hör även enligt biskopsrådets direktiv från 2006 och enligt

utslag i högre rättsinstanser villigheten att samarbeta med andra präster oberoende av kön i det som är centrum för församlingens liv, dvs högmässan.

Som ett led i behörighetsprövningen tillfrågas de sökande därför om de är beredda att i alla tjänsteuppgifter samarbeta med såväl män som kvinnor inom prästerskapet. Denna fråga ställs vanligen muntligt, men i samband med kyrkoherdevalet i Karleby användes en skriftlig formulering. Avsikten var att stärka de sökandes rättsskydd, men eftersom förslaget väckt sådan kritik torde dk återgå till tidigare praxis med muntlig fråga.

I en annan insändare ifrågasätts dk:s beslut att godkänna Petrus församlingens rådshållan om att kyrkoherdevalet sker indirekt. Ändringen av kyrkolagen, som numera möjliggör indirekta kyrkoherdeval, genomfördes med motiveringen att det i dag ställs så stora krav på kyrkoherdar, att det anses önskvärt att valet kan genomföras mer professionellt så att kandidaternas lämplighet prövas via intervjuer och vid behov psykologiska test.

Det indirekta valsättet kan naturligtvis kritiseras för att demokratin försvaras, och därför blev kompromissen i kyrkomötet att

församlingen själv kan an hålla om hur man önskar att valet genomförs. Domkapitlet skall ge sitt medgivande, men tolkningen har varit att det bör finnas starka skäl för att inte tillmötesgå begäran. I domkapitlet tog vi i ett motsvarande ärende gällande Johannes församling beslutet att bevilja deras begäran, och då skulle det vara högst konsekvent att inte göra det gällande Petrus. Innan valet sker i församlingens råd skall kandidaternas behörighet prövas av domkapitlet enligt ovan beskriven praxis.

BJÖRN VIKSTRÖM
Biskop

KYRKOHERDEVAL DISKUSSION

Direkt val är bättre

Utan att ta ställning till anonyma insändares berättande eller ej, är sättet att välja kyrkoherde värt att diskutera. Under det senaste halvåret har två kyrkoherdetjänster i Helsingfors svenska församling utannonserats och i båda fallen har församlingens råd valt att själva välja kyrkoherde. Jag tycker det är fel väg att gå. Det behövs mera

aktivitet och debatt i kyrkan och kyrkoherdevalet är ett ypperligt tillfälle till detta. Ätminstone för mig var ett diskussionstillfälle, som en gång anordnades för kyrkoherdekandidater, mycket klargörande. Det är helt annan sak att kunna argumentera och redogöra för sina tankar inför publik i jämförelse med att intervjuas av ett församlingensråd vid

en jobbintervju. Dyliga diskussionstillfällen ger också icke-församlingensrådmedlemmar möjlighet att ställa sina frågor direkt till de sökande. Lite egendomligt är det, att den nya lagen ger församlingensråd möjlighet att avgöra om de själva ska välja kyrkoherde eller om de anser att församlingens medlemmar ska göra det. Då jag läst lagen blir jag inte

heller klok på om domkapitlet har någon makt i frågan eller om de bara kollar att allt gått rätt till. Jag är främst konfunderad över en formulering i lagen som säger att församlingens medlemmar i första hand direkt ska välja kyrkoherde.

TORSTEN WINTER
Helsingfors

ISRAEL ANTISEMITISM

Om kriget i Mellanöstern

Det är klart att israelerna varit tvungna att försöka få slut på raketbeskjutningen från Gaza. Krig har inletts på grund av några skott, men judarna förväntas förbli överksammas fast raketer urskillningslöst viner in i landet!

Israels armé har hittat ett helt nätverk av tunnlar som Hamas grävt i Gaza sedan år 2007, då israelerna lämnade området. Många mynnade ut i Israel. Tunnlarna var sammankopplade som i en tunnelbana. Hamas har investerat enorma resurser i tunnelsystemet. Syftet har säkert varit koordinerad infiltration i Israel. Nyligen dök terrorister utklädda i

israeliska arméns dräkter upp ur en tunnelmyrning i Israel. Genom tunnlar forsas också Gazas raketer. Tusentals raketer har avfyrats mot Israel från Gaza. Unga och barn indoktrineras med extremistisk våldsideologi. När en israel dör är det fest i Gaza och självmordsbombarna uppfattas som hjältar.

Israel fick som väntat till slut nog. Landets armé IDF varnar Gazaborna för angrepp på förhand genom flygblad och telefonsamtal. Ändå blir de civila offer. En orsak är att Hamas anlägger tunnelöppningar och avfyrningsramper i

tätbebyggda områden, vid skolor, sjukhus och moskéer. Hamas uppmanar också befolkningen att stanna kvar i sina hem trots Israels varningar. Barn har använts som sköldar av palestinierna. Tyvärr röstade många på terroristorganisationen Hamas. I deras stad heter det redan i inledningen: "Israel kommer att existera och fortsätta att existera tills islam kommer att förinta det." Artikel 13 lyder: "Det finns ingen lösning på den palestinska frågan utom genom jihad. Initiativ, förslag och internationella konferenser är ett slöseri med tiden och fåfänga

strävanden." Artikel 14 fortsätter: "Eftersom det är på detta sätt, så är befriandet av Palestina alltså en individuell plikt för varje muslim var han än befinner sig."

Den som läst sin Bibel vet att världens nationer till slut kommer att anfalla Jerusalem. Så som medierna demoniserar Israel är det inte underligt att antisemitismen ökar i världen. Måttte Finlands folk, som själv försvarat sitt land, inte dras med i anfallet och i klappjakten på judar!

REGINA KREANDER
Grankulla

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

ISRAEL KONFLIKT

"Vem har det mest krävande jobbet? Det har journalister som bevakar striderna mellan Israel och Hamas."

Kristian Østergaard
i Kristeligt Dagblad

KRISTNA IRAK

Tyst om folk mord

"Men slakten av minoriteter och andra iraker passar inte in i den svenska politiska storn just nu. Eller att en terroristgrupp helt sonika tagit över områden i Irak, Syrien och Libanon och att

de är farligt nära Turkiet. Den storn går inte riktigt att höger- eller vänsterbestämma och då blir den värdelös. Det är hela världens problem också, och det är just sådant som leder till de riktigt stora katastroferna", skriver **Jenny Nordberg** i en kolumn i SvD.

Kraft i den högre skolan.

Prästen skriver ut vigselattesten, men blir osäker på datumet. Vänder sig till bruden:
- Det är den fjärde, inte sante?
- Nej pastorn. Det är bara min andra ...

**Back To School erbjudanden för studerande och lärare!
MacBook Air 13" från 936€ och iPad Air från 459€**

Hovrättsplanaden 19, 65100 Vasa / Suupohjantie 45, 60320 Seinäjoki
Vasa 06-3197780 / Seinäjoki 0201775 500 | info@itronic.fi | må-fre 10-18, lör 11-15 | www.itronic.fi

itronic

TM och © 2014 Apple Inc. Alla rättigheter förbehålls.

-ARBETSKAPACITET SOM RÄCKER TILL
SÅ DU SLIPPER SENA STUDIEKVÄLLAR!

LENOVO Essential G50-70

15.6" skärm | Intel Core i7-4500U | 8GB minne | 500GB hårddisk | DVD | Intel HD 4400 | Windows 8

579€

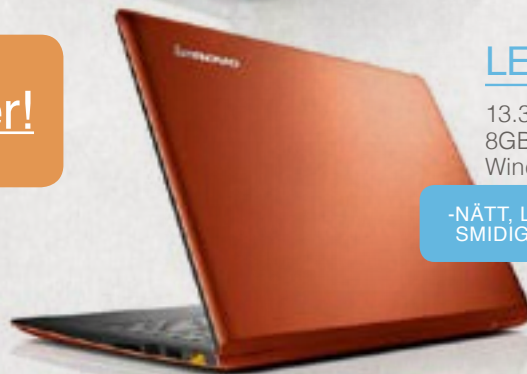
-HÅLL DIG FRÄSCH EFTER SOMMARLOVET
MED DENNA GULA LAPTOP MED PEKSKÄRM

LENOVO IdeaPad FLEX14

14" HD MultiTouch skärm | Intel Core i3-4010U | 4GB minne | 500GB+8GB SSHD hårddisk | Intel HD4400 | Windows 8

499€

LENOVO har modeller för alla klasser!

LENOVO IdeaPad U330p

13.3" HD skärm | Intel Core i5-4200U | 8GB minne | 128GB SSD | Intel HD 4400 | Windows 8

-NÄTT, LITEN OCH KRAFTFULL,
SMIDIGT NER I SKOLVÄSKAN!

679€

TEXAS INSTRUMENTS Nspire CX CAS

Algebraisk kapacitet att symboliskt lösa ekvationer, faktorisera och utveckla variabeluttryck m.m.

Det gör den till en robust handenhet för inläring och den uppfyller behoven inom matematik och naturvetenskap från gymnasiet till högskolan.

155€

multitronic

VI UTFÖR

GRATIS FELSÖKNING

PÅ BÄRBARA OCH STATIONÄRA DATORER

Kom in med din dator så felsöker vi den och ger rekommendationer på vilka åtgärder som lönar sig att göra.